

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie**

Rzeszów, dnia   kwietnia 2011 r.

**Pani
Katarzyna Sitek**

**Prezes
Sądu Rejonowego
w Kolbuszowej**

LRZ-4100-03-03/2011
P/10/008

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła w Sądzie Rejonowym w Kolbuszowej kontrolę wykonania planu finansowego w ramach budżetu państwa w 2010 r., w części 15/09 – *Sąd Apelacyjny w Rzeszowie*.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 4 kwietnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie – stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK – przekazuje Pani Prezes niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia wykonanie przez Sąd planu finansowego w 2010 r. w zakresie dochodów i wydatków.

W kontroli ustalono, iż Sąd zrealizował w 2010 r. i przekazał na rachunek budżetu państwa dochody w łącznej kwocie 1.450,4 tys. zł, które stanowiły 134,8% dochodów planowanych. Dochody te przekazywano w terminach określonych postanowieniem § 13 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 2008 r. *w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych* (Dz. U. Nr 11, poz. 69).

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że wydatki Sądu w 2010 r. zrealizowane zostały w granicach kwot, określonych w planie finansowym po zmianach. Z planowanej kwoty 3.376,2 tys. zł wydatkowano 3.376,1 tys. zł.

W kontroli ustalono, że zmiany w planie finansowym Sądu w 2010 r. były dokonywane przez Dyrektora Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu (dysponenta II-go stopnia) – na podstawie § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych, w związku z decyzjami Sekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości i zawiadomieniami Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie – na podstawie § 8 ust. 5 ww. rozporządzenia oraz przez Prezesa Sądu – na podstawie cyt. § 10 ust. 1 rozporządzenia.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli wszystkie zbadane wydatki były legalne i celowe dla funkcjonowania Sądu.

W kontroli ustalono, że wydatki Sądu związane były z jego bieżącą działalnością. Sąd przeprowadził w 2010 r. dwa postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych* (Dz. U. z 2010 r., Nr 113, poz. 759 ze zm.). W jednym z nich – dotyczącym zamówienia publicznego na świadczenie usług pocztowych, którego wartość przekraczała kwotę 125 tys. euro – Sąd zamieścił ogłoszenie o udzieleniu zamówienia w Biuletynie Zamówień Publicznych, nie przekazując go jednocześnie Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, do czego zobowiązywały przepisy art. 95 ust. 2 w związku z art. 11 ust. 8 ustawy. W trakcie kontroli NIK, Sąd przekazał ww. ogłoszenie do UOPWE.

W kontroli dokonano – przy pomocy narzędzia informatycznego – szczegółowego badania 108 zapisów księgowych o wartości 367,1 tys. zł oraz stanowiących ich podstawę dowodów księgowych, dokumentujących zbadane wydatki. Wylosowano je z populacji stanowiącej 628 zapisów o wartości 520,6 tys. zł w celu wydania opinii o zgodności i wiarygodności ksiąg rachunkowych.

Analiza wykazała, że w przypadku 4 zapisów księgowych, na kwotę 2,9 tys. zł wystąpiły nieprawidłowości mające wpływ na sporządzoną przez Sąd sprawozdawczość roczną, dotyczącą 2009 r. Wydatki – wynikające z tych zapisów – dotyczyły operacji gospodarczych z 2009 r., które – niezgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości* (Dz. U. z 2009 r., Nr 152, poz. 1223 ze zm.) – zostały zaksięgowane przez Sąd w styczniu 2010 r. W związku z zaliczeniem ich do 2010 r., nie zostały one wykazane jako zobowiązania w sprawozdaniu Rb-28 za 2009 r.

W trakcie przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych Sądu ustalono, że dwa wydatki Sądu – na kwotę 2,5 tys. zł, które dotyczyły operacji gospodarczych z 2010 r. – zostały zaksięgowane w styczniu 2011 r. W związku z powyższym, nie zostały one wykazane jako zobowiązania 2010 r. w rocznym sprawozdaniu Rb-28. W trakcie kontroli NIK Sąd skorygował zapisy, dotyczące przedmiotowych wydatków, oraz sporządzone wcześniej sprawozdanie Rb-28 za 2010 r.

Ponadto w wyniku analizy ww. 108 zapisów (oraz dowodów) księgowych, stwierdzono inne uchybienia, które nie miały wpływu na sporządzaną przez Sąd sprawozdawczość, tj.:

- w przypadku 69 zapisów na kwotę 117,1 tys. zł (31,9% próby) – brak opisu operacji, wymaganego przepisem art. 23 ust. 2 pkt 3 ustawy *o rachunkowości*;
- w przypadku 44 dowodów księgowych, których dotyczyły zapisy na kwotę 158,7 tys. zł (43,2% próby), potwierdzeniem dokonania wstępnej kontroli głównego księgowego, było złożenie podpisu stwierdzającego dokonanie czynności na podstawie art. 45 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. *o finansach publicznych* (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.), która już nie obowiązywała w 2010 r.;
- w przypadku 107 dowodów na kwotę 367,1 tys. zł: potwierdzano dokonanie ich sprawdzenia pod względem „cyfrowym i formalnym”, podczas gdy art. 54 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych* (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.), wskazywał na obowiązek ich sprawdzenia pod względem formalno-rachunkowej rzetelności; wydatki na wszystkich tych dowodach zatwierdzano do wypłaty ze środków wydatków budżetowych z części 37 – *Sprawiedliwość*, podczas gdy Sąd realizował plan finansowy w ramach części budżetu państwa 15/09 *Sąd Apelacyjny w Rzeszowie*;
- w przypadku 11 zapisów księgowych na kwotę 10,4 tys. zł (2,8% próby) i 13 zapisów księgowych na kwotę 8 tys. zł (2,2% próby) zaewidencjonowano inną datę dowodu lub inną datę operacji gospodarczej, niż daty wynikające z dowodów księgowych, będących podstawą zapisów, co skutkowało tym, że księgi – w tym zakresie – nie spełniały wymogów rzetelności i bezbłędności, o których mowa w art. 24 ust. 2 i 3 ustawy *o rachunkowości*.

Na podstawie wyników badania ww. dokumentów i zapisów księgowych, Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia zgodność ksiąg rachunkowych oraz ze względu na zakres nieprawidłowości – poprawność formalną dowodów i zapisów księgowych.

Pozytywnie ocenia natomiast wiarygodność ksiąg rachunkowych w zakresie sprawozdawczości miesięcznej.

W kontroli ustalono, że wielkość zrealizowanych przez Sąd dochodów budżetowych została prawidłowo wykazana w sprawozdaniach rocznych Rb-23 i Rb-27 i wynikała z ewidencji księgowej. Zgodnie z tą ewidencją wykazano także dane w rocznych sprawozdaniach z wykonania wydatków i dane o zobowiązaniach (Rb-28, Rb-Z i Rb-N).

W oparciu o wyniki badania wiarygodności ksiąg rachunkowych oraz zgodności danych ze sprawozdań z ewidencją księgową, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia rzetelność i prawidłowość sporządzenia sprawozdań przez Sąd, z zastrzeżeniami dotyczącymi sprawozdania rocznego Rb-28 za 2010 r.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że Sąd przestrzegał przepisów rozdziału 3 ustawy *o rachunkowości* przy przeprowadzaniu inwentaryzacji.

W kontroli ustalono, że spis z natury środków pieniężnych (w kasie) i znaków opłaty sądowej oraz spis z natury rzeczowych aktywów trwałych, zbiorów bibliotecznych, wartości niematerialnych i prawnych oraz środków obcych został dokonany przez Sąd zgodnie z wymogami art. 26 i art. 27 ustawy *o rachunkowości*. Jednakże – po terminie wynikającym z art. 26 ust. 3 pkt 1 ustawy *o rachunkowości* (tj. po 15 stycznia 2011 r.) – zakończono inwentaryzację należności Sądu wynikających z konta 245 *Pozostałe rozrachunki – postępowanie sądowe* (w drodze potwierdzenia sald) oraz z konta 221 *Należności sądowe stanowiące dochody dla budżetu* (w drodze weryfikacji). Przyczyną opóźnienia w zakończeniu inwentaryzacji w drodze potwierdzania sald konta 245 było wysłanie przez Sąd potwierdzeń do komorników sądowych dopiero w dniu 4 stycznia 2011 r. i otrzymanie ostatniego z nich w dniu 17 lutego 2011 r.

W kontroli ustalono, że w dniu 31 stycznia 2011 r. został spisany protokół weryfikacji, którym objęto m. in. salda kont: 020 i 072. Kwoty umorzeń wartości niematerialnych i prawnych, w wysokości 5,9 tys. zł, wynikające z Ewidencji Majątku OrCom+, nie odpowiadały wartościom zapisów konta 072 *Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych*, w protokole weryfikacji stwierdzono zgodność salda konta 072 z ewidencją. Ustalono, że zakupy ww. wartości niematerialnych i prawnych zostały jednorazowo w całości zamortyzowane, co potwierdzały zapisy na koncie 072, natomiast w ewidencji majątku błędnie zapisano wysokość umorzenia 50%.

W trakcie kontroli NIK Sąd skorygował ww. zapisy w ewidencji majątku w zakresie wysokości umorzeń wartości niematerialnych i prawnych.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że Polityka (zasady) rachunkowości Sądu nie została w 2010 r. zaktualizowana.

W kontroli ustalono, iż ww. polityka została wprowadzona w dniu 2 marca 2009 r., przez ówczesnego Prezesa Sądu, a jej treść odwoływała się do nieobowiązujących w 2010 r. przepisów ustawy *o rachunkowości* oraz nieobowiązującej ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. *o finansach publicznych* i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych.

Polityka ta nie zawierała ponadto elementów wymaganych przepisem art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. c oraz pkt 4 ustawy *o rachunkowości*, tj. opisu programowych zasad ochrony danych oraz systemu służącego ochronie danych i ich zbiorów zawartych w księgach rachunkowych w wersji elektronicznej, w tym wskazania zasad archiwizacji baz danych. Poza tym, niezgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy *o rachunkowości*, w jej treści nie wskazano kont pomocniczych, które faktycznie były prowadzone w systemie finansowo-księgowym (FK) Sądu, a tym samym ich powiązań z dziewięcioma kontami księgi głównej. Nazwy 6 kont, prowadzonych w systemie FK Sądu w 2010 r., nie odpowiadały nazwom tych kont, wskazanym w Zakładowym Planie Kont Sądu, stanowiącym załącznik do Polityki rachunkowości.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że Polityka rachunkowości, wskazując graniczny termin księgowania dowodów do właściwych okresów sprawozdawczych – do 5 dnia następnego miesiąca – bez wyodrębnienia zasad księgowania dowodów księgowych w ciągu roku i po jego zakończeniu, w praktyce ograniczała możliwość wypełnienia postanowień art. 20 ust. 1 ustawy *o rachunkowości*.

Skutkiem tego dowody księgowe, dotyczące operacji gospodarczych roku poprzedniego, które wpłynęły po 5 stycznia następnego roku, były księgowane do innego roku niż rok, w którym miała miejsce operacja gospodarcza. Przestrzeganie tego zapisu rodziło dodatkowo skutki w postaci niewykazywania przez Sąd – w sprawozdaniach Rb-28 – kwot z tych dowodów jako zobowiązań roku poprzedniego.

W kontroli ustalono, że obowiązująca w Sądzie dokumentacja nie została dostosowana do wytycznych, zawartych w pkt 14 w II rozdziale z Komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie *standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych* (Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84), w szczególności dotyczących mechanizmów kontroli operacji finansowych i gospodarczych.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że zatrudnienie w Sądzie – w okresie od 15 stycznia 2010 r. do 19 lipca 2010 r. – w grupie sędziów (status zatrudnienia 09) było wyższe o 1 etat od planu, wynoszącego w tej grupie 6 etatów.

W kontroli ustalono, że w ww. okresie – w sprawozdaniach Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniu na koniec I i II kwartału 2010 r. – wykazywano plan – 6 etatów, zatrudnienie – 7 etatów, tj. zgodnie ze stanem faktycznym. Sąd – wg stanu na dzień 14 stycznia 2011 r. – nie posiadał formalnej decyzji Ministra Sprawiedliwości (dysponenta głównego), zwiększającej plan zatrudnienia w ww. grupie z 6 etatów na 7. W sprawozdaniach Rb-70 na koniec III i IV kwartału 2010 r. plan zatrudnienia w tej grupie wykazywano w wysokości 7 etatów, mimo braku wspomnianej decyzji dysponenta głównego. Ustalono, że pomimo rozbieżności pomiędzy planowanym a faktycznym zatrudnieniem w grupie sędziów, Prezesi Sądu nie zwracali się, w formie pisemnej, do dysponentów wyższego stopnia o wprowadzenie zmian w planowanej liczbie zatrudnionych sędziów. W trakcie kontroli NIK, Prezes Sądu wystąpiła o przekazanie stosownej decyzji Ministra Sprawiedliwości i – w dniu 24 stycznia 2011 r. – otrzymała informację o decyzji dysponenta głównego z dnia 20 lipca 2010 r., zwiększającej planowane zatrudnienie w grupie sędziów do 7 etatów.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o NIK, wnosi o zapewnienie:

1. ewidencjonowania dowodów księgowych zgodnie z wymogami z art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości,
2. dokonywania opisu operacji w zapisach księgowych, zgodnie z art. 23 ust. 2 pkt 3 ustawy o rachunkowości oraz daty dowodu i daty operacji zgodnie z dokumentacją źródłową, tak aby księgi rachunkowe spełniały wymogi z art. 24 ust. 2 i 3 cyt. ustawy;
3. rzetelnego przeprowadzania inwentaryzacji w drodze potwierdzenia sald i weryfikacji, w terminie wynikającym z art. 26 ust. 3 pkt 1 ustawy o rachunkowości;
4. aktualizacji Polityki rachunkowości Sądu – zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o rachunkowości oraz jej uzupełnienia o elementy zawarte w art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a, lit. c oraz pkt 4 ustawy o rachunkowości, a także wskazania okresu księgowania dokumentów, w sposób umożliwiający wykonanie dyspozycji art. 20 ust. 1 tej ustawy;
5. dostosowania procedur Sądu do wytycznych, zawartych w pkt 14, w II rozdziale Komunikatu Nr 23 w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów

publicznych dotyczących szczegółowych mechanizmów kontroli operacji finansowych i gospodarczych.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie oczekuje od Pani Prezes, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani Prezes prawo zgłoszenia do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozpatrzenia.